

C. CREVOLA

Žežíš Kristus naozaj vstal z mŕtvych

Vydáva Posol Božského Srdca Ježíšovho v Trnave 1944

KATOLÍCKE SPISY — ČÍSLO 27.

C. Crevola:

*Ježiš Kristus
naozaj vstal z mŕtvych*

Vydal Posol Božského Srdca Ježišovho.

Pôvodný titul tohto dielca: Il factò storico delia
nsurrezione di Christo. Napísal Constanzo Crevo-
la, S. J. Preložil Ján Popluhár, S. J. — Rehoľná
vrchnosť povolenie udelila v Bratislave dňa 6.
apríla 1944, pod číslom 44/1944. Cirkevná vrchnosť
v Trnave schválenie udelila dňa 17. mája 1944,
pod číslom 3035/1944.

Kníhtlačiareň Urbánek a spol. v Trnave.

Ak Kristus nevstal z mŕtvych, márna je vaša viera!

1. Korinťanom, XV, 17.

Svätý Pavol apoštol v prvom liste Korinťanom (hlava pätnásta, verš 17.) smelo a s mužskou otvorenosťou vyhlásil: *ak Kristus nevstal z mŕtvych, márna je vaša viera*. O niekoľko riadkov vyššie (vo verši 14.) povedal: *ak Kristus nevstal z mŕtvych, máme je naše kázanie*. A hneď (vo verši 19.) dodáva aj toto: *ak iba v tomto (zemskom) živote máme nádej v Kristu, biednejší sme od všetkých ľudí*.

A to je veni tak!

Ak Kristus naozaj vstal z mŕtvych, ako to predpovedal, opravdu je Syn Boží v tom smysle, v akom to tvrdieval. Ale aj naopak, ak nevstal z mŕtvych, hoci to veľa ráz predpovedal, bol obetou sebaklamu alebo rovno klamárom. Ak Kristus bol obetou sebaklamu alebo klamárom, nadarmo sme pokrstení v jeho mene, nadarmo

sme uverili jeho učeniu, nadarmo sme dôverovali jeho slovu, nadarmo sme nosili a nosíme jarmo kresťanského života, ktorý vyžaduje od nás toľko obiet, zriekaní a — veru aj hrdinskosti. Ak Kristus nevstal z mŕtvych, sme naozaj najbiednejší a najnešťastlivejší ľudia na svete.

Kristovo vzkriesenie všetky časy pokladaly za hlavný dôkaz nášho náboženstva. V kresťanstve sa vždy všetko točilo okolo Kristovho zmŕtvychvstania. Keď apoštoli chceli jasne a nakrátko povedať, čo sú, povedali prosto: *Sme svedkovia vzkriesenia Ježiša Krista!* (V Apoštolských skutkoch I, **22.**)

Význam Kristovho vzkriesenia pochopili aj neverci a bezbožníci všetkých časov a preto vždy zúrivo napádali tento fakt, ktorý — ako to sami uznávajú — ak je dejinnou skutočnosťou, znamenal by triumfálne víťazstvo kresťanstva nad neverou.

Cieľom tohto sošitu je ukázať, že Kristovo vzkriesenie je naozaj jasne a neodškriepiteľne dokázaná dejinná pravda. — Chceme dokázať bezvýhradnú pravdivosť slov dejepisca Gfrôrera, ktorý sa obrátil z racionalizmu práve vedeckým skúmaním otázky Kristovho vzkriesenia: »*Ak by*

som neprijal tieto fakty (skutočnosť Kristovho zmŕtvychvstania), nemám práva nijaký iný fakt starých dejín pokladať za dostatočne dokázaný; lebo niet inej historickej udalosti, ktorej dôkazy by sa mohli čo len porovnať s nepodvrátnymi dôkazmi Kristovho vzkriesenia.« (Stimmen aus Maria-Laach, XXI, 123—125.)

Po tomto sa nečudujeme, že neverci sa silou-mocou namáhali Kristovo vzkriesenie vyhlásiť za rozprávku. Mnohí racionalisti v nedávnej minulosti hodili sa na srovnávajúce skúmanie starých náboženstiev, aby mohli dokázať, že viera vo vzkriesenie zakladateľa kresťanstva, Ježiša Krista, vyvinula sa zo starých povestí, mýtov východných náboženstiev, najmä z takzvaných tajomných kultov, mystérií. Ale tento pokus modernej kritiky nemôže sa ani tým chváliť, že by bol novým. Už v druhom storočí po Kristu žil neverec Celsus. (Dozvedáme sa o ňom zo spisov cirkevného spisovateľa Origenesa, lebo jeho spisy sa nám zachovali.) A tento Celsus tvrdil, že aj grécke povesti a bájky opisujú udalosti podobné Kristovmu vzkrieseniu. Tým chcel dokázať, že ani tomuto nesmieme veriť viac ako vymysleným gréckym bájkam. (Migne PG. XI, 884.)

Našli sa aj takí moderní racionalisti, čo vznik viery v Kristovo zmŕtvychvstanie hľadali v starých povestiach asýrskych, sýrskych, egyptských, helenistických a podobných...

Zapamätajme si, že tieto násilné vymysleniny padajú samy od seba, lebo je jasne dokázané, že pramene, z ktorých poznáme fakt Kristovho vzkriesenia, sú naozaj pôvodné a absolútne (bezvýhradne) hodnoverné.

Okrem toho nedokázané tvrdenia racionalistov nemajú ceny aj pre tieto príčiny:

1. Kristovi apoštolovia boli prostí rybári, roľníci a robotníci židovskí. Odkiaľ by boli poznali staré pohanské báje ďalekých národov?

2. Židia (a spolu s nimi aj prví kresťania) hrozili sa a mali v ošklivosti nielen tajné obrady pohanské, ktoré pokladali za diabolské výčiny, ale doradu všetko, čo bolo pohanské. Stránili sa všetkých národov, čo nepoznaly pravého Boha. Teda pohanské bájkky ich nelákaly.

Prví kresťania opovrhovali pohanské tajné obrady. Už Tertulián napísal: »*Kresťania vás opovrhujú!*«

3. Mnohé dôkazy, ktorými sa racionalisti usilujú dokázať, že kresťanstvo vzniklo z pohanstva, sú také slabé, že sa im iba smiať môžeme (aj keby sme uverili, že sú úprimné). Tak napríklad *Jacillot* meno *Kristus* odvádza od indického slova *Krishma*. Ale všetkým jazykospytcom je známe, že *Kristluna* je slovo sanskritského pôvodu a znamená *čierny*, kým meno *Kristus* je grécky preklad hebrejského slova *Meshiah*, ktoré znamená *pomazaný*. Výraz *Meshiah* poznali Židia dávno pred Kristovým narodením a označovali ním čakaného vykupiteľa. Odtiaľto pochodí aj naše slovo *Mesiáš* a má ten istý význam.

4. Ak by kresťanstvo naozaj bolo iba posliepané z iných náboženstiev (cudzím slovom sa to povie: ak by kresťanstvo bolo synkretizmom), nedala by sa vysvetliť absolútna jednota jeho učenia, ktoré je i dnes také isté, ako bolo na začiatku. Nevysvetliteľné by boli aj prenasledovania. Prečo pohania prenasledovali kresťanov, keď kresťanská viera bola iba pokračovaním a zdokonalením pohanských náboženstiev?!

5. Čo aké známe boly pohanské bájky, ktoré opisovali skutky zďaleka podobné Kristovmu vzkrieseniu, pohanom sa nič nezдалo také hlúpe, ako vážne tvrdiť, že ktosi vstal z mŕtvych v takom smysle, ako kresťanstvo hovorí o svojom Zakladateľovi. V knihe Skutkoch apoštolských (v hl. **26.**) čítame, že rimanský prokurátor (správca) v Judei, Festus spolu s kráľom Agripom rád počúval slová svätého Pavla. Ale keď Apoštol začal rozprávať o tom, že Kristus vstal z mŕtvych, Festus ho prerušil a zvolal: *»Blázniš!«* (verš 14.). Tie isté Skutki apoštolské v 17. hlave rozprávajú o tom, ako v gréckom meste Atény filozofi pozvali svätého Pavla, aby im rozprával o novej viere. Počúvali ho; ale sotva vyriekol slovo *vzkriesenie*, vysmialo ho celé shromaždenie. Potom ho už nechceli počúvať (verš 31.).

Sám spomínaný Celsus, ktorý tvrdil, že Kristovo vzkriesenie je to isté ako to, čo opisujú grécke povesti, takto zakončil svoje slová: *»Je nemožné, aby dakto vyšiel z hrobu so svojim telom, ak bol naozaj mŕtvý!«*

6. Mysterické náboženstvo (takto menujú cudzím slovom náboženstvá, ktoré ku svojim tajným obradom pripúšťaly len za-

svätých) všetky uznávajú veľa božstiev. Ba ich mnohobožstvo (ako to dokazuje napríklad Tromp v knihe »De revelatione christiana« na strane 252 a na nasledujúcich) rástlo tým viac, čím viac sa rozrastala sekta.

Bôžikovia pohanských mysterických náboženstiev sú postavy ako v bájkach, nemožno určiť, kde a kedy žili. Kým osobnosť Pána Ježiša Krista je osobnosť dejinná. Vieme, kde a kedy sa narodil: v Betleheme J.udskom, za panovania rimanského cisára Tibéria Augusta. Vieme, že žil veľa rokov v Nazarete, že zomrel pod Pontským Pilátom a že o tri dni vstal z mŕtvych. Dejiny Kristove sú pevné od začiatku až do konca. Pohanské bájky sú neurčité a premenlivé.

To, že Kristus je osoba naozaj dejinná, okrem Evanjelií dosvedčujú aj Tacitus (v knihe Annales XV, 44), Svetonius, Jozef Flavius (v diele Antiquitates XX, 9—1; XVIII, o. 3. Ale o uvedenom mieste Flaviusa mnohí pochybujú, preto kresťanská veda nestavia na ne.)

Ba historické jestvovanie Kristovo dokazujú aj najväčší nepriatelia kresťanstva v starom veke (Celsus, Julián Odpadlík); dokazujú, že Kristus, o ktorom hovoria

Evanjeliá, naozaj žil a je osoba zaručene dejinná.

7. Neskrotená smyselnosť pohanských mystérií je v zjavnej protive s kresťanskou mravnosťou, ktorá je veľmi čistá. Toto sú také nesmieriteľné protivy, že aj keby niektoré kresťanské obrady boli navonok v dačom podobné pohanským obradom, to nemôže zavážiť.

Ľúto námietku prinášame nie preto, že by mala dať aký rozumný podklad, ale preto, že ju naši nepriatelia často opakujú.

Ani tú námietku nemožno podoprieť rozumnými dôvodmi, ktorá tvrdí, že povest o zmŕtvychvstaní Kristovom vznikla síce v lone samého kresťanstva, ale až v neskorších dobách. Táto mienka je neprípustná, lebo Evanjeliá, listy svätého Petra Apoštola a Skutky apoštolské, ktoré veda uznáva za odzrkadlenie apoštolských kázaní a náuk, jasne ukazujú, že kresťanstvo vzkriesenie Kristovo od samého začiatku pokladalo za základ svojej viery. Svätý Pavol to povedal aj výslovne (viď 1. stranu).

HISTORICKÉ (DEJINNÉ) PRAMENE O KRISTOVOM VZKRIESENÍ A ICH HODNOTA.

Pramene, ktorými kresťanská viera dokazuje, že Kristus naozaj vstal z mŕtvych, sú štvoro Evanjelií, Skutky apoštolské a niektoré listy apoštolov, najmä sv. Pavla.

Rozumie sa samo od seba, že na prvom mieste stoja Evanjeliá. My sa tu budeme odvolávať skoro výlučne len na ne. Teda hodnota odpovedi o tom, či Kristus vstal z mŕtvych, závisí od toho, akú dejinnú hodnotu majú Evanjeliá. Preto sa pýtame ponajprv: Ci sú Evanjeliá naozaj hadnovným prameňom pre dejiny?

Odpoved na túto otázku má dve časti.. Každú z nich treba osobitne dokázať.

1. Evanjeliá, tak ako ich dnes máme, sú autentické, čiže po slovensky: naozaj ich napísali tí, ktorých voláme evanjelistami, niekoľko rokov po Kristovej smrti, a to Evanjeliá svätého Matúša, Marka a Lukáša medzi rokmi 40 do 70 po Kristu, Evanjelium podľa svätého Jána koncom prvého storočia.

2. Evanjelisti sú hadnovní.

Evanjeliá sú autentické — pôvodné.

Odpoveď na prvú časť je veľmi ľahká. Zistiť pôvodcu nejakej knižky je práca dejepisecká, preto nám treba pri nej pokračovať tak ako v dejepise. Keď hľadáme pôvodcov Evanjelií podľa dejepisných zásad, pôvodnosť Evanjelií (čiže to, že ich napísali tí, ktorým ich prisudzuje kresťanské podanie) je zjavná nad každú pochybnosť.¹⁾

Cirkevní spisovatelia prvých storočí:

Irenej (pôvodom z Ázie, bol biskupom v terajšom južnom Francúzsku v druhom storočí), žiak svätého Polykarpa (ktorý zas bol žiakom svätého Jána Evanjelistu);

Origenes z Egyptskej Alexandrie (žil od roku 185 do 254);

Iertulián (žil v strede III. storočia v Afrike) a mnohí iní svedčia, že Evanjeliá sa rozšírili a boli prijaté v cirkvách Malej Ázie, Galie, Itálie, Rimanskej Afriky a Egypta už vtedy, keď ešte žila prvá generácia kresťanov, to jest vtedy, keď ešte nemohlo byť pochybnosti o tom, kto napísal Evanjeliá.

¹⁾ Pre dôkladné štúdium tejto otázky prečítajte si dielo: *Ježiš a dejiny**, vydal Posol Božského Srdca Ježišovho v Trnave; tam sa dozviete aj o iných dielach z tohto oboru.

2. V spisoch prvých cirkevných Otcov nachodíme opisy vecí, ktoré sú predmetom Evanjelia. Týchto opisov je v ich kázňach toľko, že by sme z nich mohli zostaviť skoro úplné štyri Evanjeliá. O týchto kázňach vieme, že vznikli niekoľko rokov po Evanjeliách. Teda aj tieto opisy evanjeliumových udalostí sú mocným dôkazom pôvodnosti Evanjelií.

3. Učenci v najnovších časoch našli niektoré papyrussy, pochodiace celkom istotne zpred roku 150 (najvýznamnejší takýto papyrus nazvali Jánova Perla). Na týchto papyrusoch sa nám zachovalo mnoho miest najmä z Evanjeliá svätého Jána. Toto už samo o sebe by postačovalo na dôkaz autenticity (pôvodnosti) štvrtého Evanjelia.

4. Zaručene vieme, že cirkevní Otcovia od samého začiatku kresťanstva čítavali a vysvetľovali verejne na shromaždeniach Evanjeliá a že prostí veriaci dôkladne poznali sväté Písma. Preto mýlka alebo klamstvo v tejto veci boli predom vylúčené.

5. Predstavenstvo Cirkvi sa úzkostlivo staralo, aby sa zachovalý pôvodné osnovy

Evanjelií. Toto nám vysvetľuje, prečo biskupi prvých storočí tak neúprosne ničili podvrhnuté spisy, takzvané apokryfické čiže pôvodné Evanjeliá. Takýchto apokryfov, rozširovaných pod menom niektorého apoštola, bolo niekoľko už v prvom storočí. Istota, ktorá sa javí v počínaní cirkevného predstavenstva proti falošným spisom, ukazuje, ako jasne a bezpečne vedeli pôvodinu rozlíšiť od napodobneniny.

C. V prvých storočiach pôvodnosť Evanjelií uznávali aj sami nepriatelia kresťanstva. Príkladom je spomínaný Celsus, ktorý chcel bojovať proti kresťanom dôkazmi z ich kníh. Celsus naše Evanjeliá rozoznáva od apokryfov, ktoré vyhlasuje za falšované.

8. Vnútorň ráz Evanjelií pri odbornom skúmaní tiež ukazuje, že Evanjeliá sú pôvodné. Ich reč je taká bohatá na hebrejské prvky a vplyvy, že z gréckeho textu by sme ľahko mohli zostaviť hebrejský. Štýl Evanjelií je semitský.

Pokladáme za zbytočné ďalej sa zapodievať touto otázkou. Veď pre náš cieľ je dostatočne dokázané, že Evanjeliá sú autentické, čiže naozaj pôvodné.

Ako sa má zachovať osnova Evanjelií?

Videli sme, že pôvodnosť Evanjelií možno dokázať nad všetku pochybnosť. Skôr, ako by sme prešli na druhú časť — čiže na to, aby sme dokázali hodnovernosť Evanjelií — najprv sa opýtame, či sa nám text (pôvodná osnova) zachoval neporušený. Za odpoveď na túto otázku nám môže slúžiť napríklad to, čo o tom píše učený Páter Vaccari v Náučnom slovníku Trecani pod heslom Biblia:

»Text Nového zákona je v lepšom stave ako osnova Starého zákona; ba v takom dobrom stave, že nijaká iná kniha staroveku nemôže sa mu ani z ďaleka prirovnať. Skoro všetky spisy klasických svetských spisovateľov zachovali sa nám len vo veľmi málo rukopisoch a aj z tých mnohé sú neskorého veku: najviac ak z IX. storočia. Kým Nový zákon sa zachoval v 17. kódexoch (rukopisoch) zo IV. stor., v 24 z V. storočia, v 37 zo VI. storočia a tak ďalej. Máme preklady Nového zákona z II. alebo III. storočia. Niektorí cirkevní spisovatelia doslova uvádzajú niektoré miesta Evanjelia už v II. storočí. Takto môžeme sledovať Evanjeliá až na sto rokov od ich vzniku. Čosi podobného

darmo by sme hľadali u klasických spisovateľov^ (Encyklopédia Treccani, sväzok VI., stípeec 888.)

K papyrusovým rukopisom, ktoré sú uvedené v citovanom článku, pristupujú papierové rukopisy nazvané Beatty, z ktorých niektoré pochodia z konca II. storočia, ostatné zo začiatku III.; potom'aj Jánova Perla, o ktorej sme už raz spomenuli, že je zpred roku 150.

Otázku o tom, ako sa nám zachovala pôvodná osnova Evanjelia, zakončíme slovami Renana, o ktorom každý vie, že je našim nepriateľom: *»í?primnosí Cirkvi v ničom nie je taká zjavná ako v tom, že mala úctu k osnove Evanjelia a že sa nepokúsila sliat ich dovedna alebo zavrhnúť z nich tri. aby sa oslobodila od očividných rozporov jednotlivých Evanjelii!«*

Evanjeliá sú hodnoverné.

Už sme dokázali pôvodnosť Evanjelií čiže to, že sa nám zachovalý podstatne tak, ako boli napísané. Teraz nám treba preskúmať, či hovoria pravdu. Niet pochybnosti o tom, že evanjelisti *dobře poznali* príhody Ježišovho života. Dvaja z nich, ako apoštoli, boli zčiasťky aj účastníkmi tých príhod. Druhí dvaja boli učeníkmi apoštolov, žili s nimi dlhé roky: teda aj sto ráz mohli od nich počuť všetko, čo sa stalo s Prorokom z Nazaretu.

Ale z druhej strany aj to vidíme, že evanjelisti pri opisovaní udalostí po Ježišovej smrti nestali sa obetami klamú, že neboli ľahkoverní, ba že všetko ťažko a veľmi opatrne prijímali.

Boli evanjelisti aj úprimní? — Na túto otázku je veľmi ľahko odpovedať. Ich rozprava je najlepším dôkazom, ako úzkostlivo sa pridŕžajú pravdy. Úprimne vyznávajú aj svoje chyby a poklesky, akí boli nesvorní, ako sa hádali, ako opustili svojho Majstra, ako hanebne utiekli od neho, keď nastalo nebezpečenstvo. Nezabúdajme, že apoštoli sa k týmto slabostiam priznávajú v čase, keď sú už hlavami početných cirkví, keď používajú všeobecnú úctu. Na-

príklad Evanjelium, ktoré pod očami svätého Petra napísal svätý Marek, podrobne opisuje, ako Peter tri razy zaprel Krista, ako prisahal, že ho nepozná. A Marek bol oddaným žiakom svätého Petra, ktorý bol všeobecne ctený a uznávaný za hlavu Cirkvi.

Evanjelisti pri opisovaní utrpenia a smrti Kristovej nezamlčujú nijaké uponíženie, ktoré sa mu dostalo. Jeho muky opisujú tak vecne, ako by s ním necítili.

Evanjelisti jasne hovoria, že židovský národ, ku ktorému patrili aj oni, prestal byť národom vyvoleným. V ich slove cítiť spokojnosť pravdy, ktorá sa nebojí, že ju podvrátia, a preto nemá, čo skrývať alebo opekňovať. A túto pravdu vyznali i vtedy, keď pri tom museli ponížiť seba, svoj národ a (zdanlivo) aj svojho Majstra. Vyznali pravdu, lebo to pokladali za svoju svätú a nevyhnutnú povinnosť.

Farizeji a zákonníci, ktorí prenasledovali apoštolov až na smrť, ktorí ich chceli olúpiť o česť a dôveru u ľudu, nikdy ich neobvinili, že klamú.

Nemôžeme predpokladať, že by nás boli chceli oklamať tí, čo pre svoje učenie opustili rodinu, vlasť, zvyky a obyčaje, ktoré im boli také vzácne; tí, čo pre ohlasovanie evanjelia museli trpieť núdzu, pre-

nasledovanie, ba aj život museli zaň položiť. Ako by mohli klamať tí, ktorí pre svoje učenie nemohli čakať nijakej svetskej výhody, lež iba prenasledovanie a smrť.

Kristus často karhal svojich apoštolov, že sú ľarbaví a že pomaly chápu jeho náuky. Preto neboli schopní sami od seba vynájsť učenie, ktoré sa veľmi protivilo tomu, v čom boli vychovaní, ktoré bolo tak ďaleko od zásad tohto sveta a ktoré sa tak veľmi protivilo zemským túžbam ich národa.

Shrňme nakrátko, čo sme doteraz povedali:

Evanjelisti sú svedkovia hodní našej dôvery, lebo:

1. Úprimne a prosto rozprávajú aj o svojich chybách a nedokonalostiach, aj o poníženiach a bolestiach, ktoré stihly ich Majstra:

2. Nijaký záujem ich nenavádzal na klamstvo;

3. Farizeji a zákonníci by neboli mlčali, keby im boli mohli dokázať, že klamú;

4. Pravdivosť svojich slov dokázali aj tým, že pre Kristovu náuku podstúpili smrť;

5. Ani keby boli chceli, sami od seba by si neboli vedeli vymyslieť velebnú osobnosť Bohočloveka a jeho čistú, vznešenú náuku.

Tu by niekto ešte mohol namietat: Nie je možné, že by sa okolo takej významnej osobnosti, ako bol Kristus, neboly utvorily mnohé povesti a legendy.

Odpovedám: Okolo Krista sa naozaj vytvorily rozličné povesti, často aj čudné a nechutné. To sú takzvané apokryfné, podvrhnuté Evanjeliá. Tieto vznikly preto, lebo ľudskej slabosti a zemskému smýšľaniu ncpostačovaly striedme zprávy pravých Evanjelií.

**Čo svedčí Evanjelium
o Kristovom vzkriesení**

KRISTOVA SMRŤ.

Keď sme si dokázali, že Evanjeliá sú pôvodné a naozaj hodnoverné, skúmajme, ako dokazujú Kristovu smrť a vzkriesenie. Najprv si pozrime jeho smrť, lebo najprv tá musí byť istá, aby sme potom mohli hovoriť o ozajstnom zmŕtvychvstaní.

Kristovo utrpenie.

Mnohí lekári skúmali príčinu Kristovej smrti. My sa tu budeme opierať najmä o dôkladné štúdiá Dr. Hynka a Dr. Barbeta.²⁾

Kristus Pán musel nezmerne veľa vytrpieť už pred ukrižovaním. Príčinou krvavého potu v Olivovej záhrade bola nevýslovná úzkosť. Lekári hovoria, že veda pozná niekoľko málo prípadov, keď veľká úzkosť telesná alebo duševná vyvolala krvavý pot. Po tejto úzkosti, ako sa vyjadruje Eyanjelium. Božská Obeta nemala ani chvíľku pokoja od štvrtku večera až asi po pätnástu hodinu, v ktorej nastala jej smrť. Krista Pána prehánali od jednej súdnej stolice k druhej, posmievali sa mu,

-) Dr. Hynek. Kristovo umučenie.
Dr. Darbet, Les cinq plaies du Christ.

bili ho, bičovali, trnám korunovali a ukrižovali ho.

Bičovanie.

Profesor Miklik na 299. strane svojej krásnej knihy »Umučenie Kristovo« uvažuje starých pohanských spisovateľov, ktorí vo svojich dielach opisujú ukrutnosť bičovania. Bičovanie bralo úbohej obeti nielen česť a zdravie, lež často aj život, lebo sa stávalo, že od úderov sa otvorily aj vnútornosti. Mnohí bičovaní umierali na dereši, veľmi mnohí ostali žobrákmi na celý život.

»Keď pozeráme na nespočetné rany, ktorými je doslova posypané celé telo Božského Spasiteľa, treba sa nám čudovať, že nezomrel už za týchto múk. Chápeme, že mal od čoho tri razy padnúť na krížovej ceste. A veríme Evanjeliu, ktoré nám hovorí, že bolo treba prinútiť Šimona Cyrenejského, aby pomáhal Spasiteľovi vyniesť kríž na Kalváriu. (Marek XV, 2.) Kátani sa báli, že im Kristus Pán umrie na ceste.«³⁾

Ukrižovanie.

Trest smrti ukrižovaním bol veľmi rozšírený u Rimanov. Marcus Licinus Crassus

³⁾ Dr. Hynek, v uvedenom diele.

dal ukrižovať na tisíce otrokov, keď sa vzbúrili na popud Spartacusa. Za obležania Jeruzalema a po páde mesta dobyvatel Titus dal toľko Židov ukrižovať, že na šírrom okolí nebolo dosť stromov. Dnes, keď už toľké storočia netrescú týmto trestom, ťažko si vieme predstaviť, aká strašná bola smrť na kríži. Hľa, čo hovorí o tejto veci Dr. Hynek: »Koľkú závideniahodnú vedomosť praktickej anatómie (telovedy) museli mať tí rimanskí kati, čo priam za časov Kristových vykonávali svoje strašné remeslo! Pribíjali ruky práve v tých miestach, kde nielen veľmi silné zápästné väzy, predné i zadné, všetky tieto kôstky slievajú temer v jednoliatu masu, ale i tam, kde pod dlaňou je utvorený nadmieru silný väz (ligamentum carpi transversum volare), ktorý udrží ľahúčko i bremeno celého tela. A pod spodný okraj tohto väzu vbitý kliniec drží skalopevne a znemožňuje zároveň prípadné vytrhnutie klinca z rany, čo nikde inde nemožno zaručiť.« (Dr. Hynek: Golgota a veda, str. 48, Bratislava 1936.)

Odsúdenec visel na svaloch a umieral — ako končí Dr. Hynek — »od tetanicých kŕčov a od zadusenía.«

Bratislavský univerzitný profesor Dr. Ladziansky objavil, že dlho trvajúce vy-

pätie ramien, ako to býva pri ukrižovaní, veľmi obťažuje dýchanie, lebo napína bránicu tak, že už toto samo zapríčiňuje udušenie a otravu, cyanozu. Okrem toho, keďže telo viselo pribité na drevo na zápästí, váha tela zapríčiňovala strašné krče na celom tele, pochodiace od úplnej tetanizácie presilených svalov. »Sval, keď je veľmi unavený a podráždený, reaguje (odpovedá) na toto ohromné vysilenie bolestnými krčatni od tetanického zranenia. »Krče u ukrižovaných začínaly sa vo svaloch predlaktia, ktoré sa nadarmo pokúšaly udržať neúmernú váhu zaveseného tela; potom nasledovali krče v ranených svaloch a po tých na hrudníku, na chrbte trupu, na bruchu a konečne na dolných končatinách. Prirodzene, že obeh krvný tým viazol. A aj dýchanie bolo značne zaťažené. Tým pridružil sa nový zdroj krčov: vnútorná asfíxia, t. j. nedostatočné okysličovanie predovšetkým tkaniva svalového. A toto všetko sa dialo pri úplnom vedomí odsúdenca, ktorý nemal ani chvíľku odдыхu. Od neprestajných krčov prichádzala aj horúčka, zapríčinená veľkým vyčerpaním svalovej energie. V prípadoch smrti od tetanického zranenia zistili, že teplota môže vystúpiť až na 44 stupňov Celzia.

Z tohto môžeme usudzovať, v akých

strašných bolestiach umieral Kristus Pán; pri úplnom vedomí trpel ukrutné kŕče, ktoré sa rozšírily aj na bránicu a na všetky sťahujúce a rozpínajúce svaly hrudného koša: a práve striedavé sťahovanie týchto svalov umožňuje dýchanie. — PRÍČINOU SMRTI BOLO UŠTRNUTIE A ZASTAVENIE SRDCOVÝCH FUNKCII. Udusenie, zapríčinené nedostatkom vzduchu a miestnou nákazou pľúc ukazovalo sa aj navonok bledosťou, ktorá sa po smrti mení v sinalosť. V tomto zjave nachodíme aj potvrdenie Izaiášových slov (LIII, 5): »Jeho sinkami sme uzdravení«, a výrok svätého Petra (1. list, II, 2): »Ktorého sinkami ste uzdravení...«

Keďže sme zistili, že príčinou smrti na kríži je práve zavesenie, ako možno vysvetliť, že mnohí ukrižovaní žili na kríži až dva, tri dni, ba niektorí ešte dlhšie?

Isté je, že kati mali spôsoby, ako skrátiť alebo predĺžiť muky ukrižovaného. Napríklad nohy ukrižovaného priklincovali (vedľa seba, nie jednu na druhú) takže ukrižovaný nevisel celkom, lež sa opieral. V takomto prípade odsúdenec umieral od vysilenia a od smädu.

Iný spôsob na oddialenie smrti, ale už nie taký účinný, bolo upevniť kus dreva kolmo na rameno kríža tak, že ukrižovaný

sedel na ňom ako by na koni. Rimania ho-
vorili tomu: equitare in cruce. Takto byly
svaly oveľa menej zaťažené a aj smrť
prichádzala neskôr. V iných prípadoch,
keď išlo o to, aby sa poprava čím skôr
skončila, byly ukrižovaným dolámané
hnáty drevenými alebo železnými drúkmi.
Takto sa účinky zavesenia na kríži veľmi
skoro dostavily.

Z Evanjelia jasne vysvitá, že kati po-
lámali hnáty lotrov, ktorí boli ukrižovaní
spolu s Kristom Pánom.

Spasiteľ pred pribitím na kríž podstúpil
ukrutné bičovanie, ktoré, samo mohlo byť
dostatočnou príčinou smrti, preto bol už ta-
ký vysilený, že umrel už po troch hodi-
nách na kríži... Keďže sa blížil Sabbat,
deň sviatočný, a podľa židovského zákona
odsúdenec nesmel v ten deň ostať na krí-
ži, kati polámaním hnátov urýchlili smrť
dvoch lotrov, ktorí prežili Pána Ježiša.

Ježiš naozaj zomrel.

Videli sme, ako Pán Ježiš po krvavom
pote a po ukrutnom bičovaní zomrel na
kríži. Keď už bol mŕtvy, jeden z vojakov,
ktorí prišli urýchliť smrť ukrižovaných,
vzal kopiju a prebodnú! ňou jeho srdce.
Od tohto bodnutia by bol Pán Ježiš istot-

ne zomrel, aj keby dotiaľ nebol býval už mŕtvy. Rana kopiau otvorená bola toľká, že Tomáš mohol do nej vložiť svoju ruku. (Sv. Ján XX. 24—29.)

Svätý Ján poznamenáva, že z rany Ježišovej vyšla krv a voda. Táto okolnosť, ktorá pre lekárov dlho bola nevysvetliteľná, je teraz už objasnená vedeckými výskumami Dr. Barbeta. Z jeho výskumov vieme, že voda, ktorú spomína svätý Ján, nebolo inšie, ako výpot, zapríčinený prudkým zánetom srdečníka. Z toho vysvitá, že kopija prenikla až k srdcu.

Zákonníci a farizeji boli o smrti Ježišovej takí presvedčení, že ho dovolili složiť s kríža a pochovať. Uspokojili sa tým, že k jeho hrobu postavili stráž. Urobili to preto, aby apoštoli nemohli ukradnúť telo Kristovo a potom rozchýriť, že vstal z hrobu. Nenávisť zákonníkov a farizejov a ich starostlivosť prekaziť každú možnosť vzkriesenia, sú najistejšou zárukou, že Spasiteľ, keď ho sňali s kríža, bol absolútne mŕtvy.

O smrti Ježišovej boli presvedčení aj jeho priatelia a Matka. Neboli by dovolili pochovať ho, keby boli mali aspoň iskierku nádeje, že ešte žije.

Pochovanie tiež bolo také, že aj keby Ježišova smrť bola bývala len zdanlivá

(zamretia), bola by zapríčila smrť. Lebo Židia svojich mŕtvych najprv do istej miery balzamovali: namazali ich voňavými olejami a balzamami: potom ich zamotali do veľkej plachty, sviažuc ich na rukách, nohách a na krku. Toto je istotne viac súčasne usmrtiť živého, ako na to, aby vzkriesilo mŕtveho.

Dôkazy Ježišovej smrti môžeme nakrátko takto shrnúť:

a) Fyzické príčiny.

1. Krvavý pot v Olivovej záhrade, bičovanie a ukrižovanie boly viac ako dostatočná príčina smrti.

2. Kopia, ktorá prerazila až k srdcu, bola by ho vo chvíli usmrtila, keby dotiaľ bol ešte žil.

b) Svedectvá svedkov.

3. Nepriatelia, ktorých nenávisť urobila opatrnými, boh istí o jeho smrti.

4. Stotník bol Pilátovi zodpovedný za vykonanie popravy. On je úradným svedkom Ježišovej smrti.

5. Matka a priatelia by neboli dovolili, pochovať Ježiša, keby neboli celkom istí, že je mŕtvy.

Zdánlivá smrť —
Márna domnienka.

No. čo by nasledovalo, keby sme pripustili — hoci je to vonkoncom nemožné — že Pán Ježiš zomrel len zdanlivo?

Nič!

Vojaci, ktorí mali strážiť Ježišov hrob, aby ho neukradli, neboli by mu dovolili ujsť, keby sa bol prebral zo zdanlivej smrti. A potom Pán Ježiš by bol musel odvaliť ohromný kameň, ktorým bol hrob privalený. A keby už aj po hroznom mučení bol mal sily na to, kameň by bol urobil taký hrmot, že by sa vojaci boli museli zobudiť, aj keby boli naozaj spali. A konečne, čo by bol osožilo Pánu Ježišovi, keby bol prišiel k apoštolom taký zúbožený?

Títo apoštoli boli takí bojazliví, že opustili svojho Majstra len čo zbadali vojakov. Potom sa zavreli do večeradla »zo *strachu pred lidmu*. Či by pri pohľade na jeho dokaličené a umučené telo zrazu boli dostali smelosť postaviť sa verejne proti hnevu kňazských kniežat... Odkiaľ by boli nabrali radosť, keď sa k nemu verejne priznávali, hoci ich zato väznili a bičovali? ... »*Išli, radujúc sa, že boli hodní pohanenie utrpieť pre meno Ježišovo.*« (Skutky apoštolské V, 41.) Ako by boli

mohli pred súdom svedčiť o jeho vzkriesení: »*Nemôžeme nehovoriť, čo sme videli a počuli?*« (Skutky IV. 20.) Ako by boli mohli konečne aj život položiť, aby dosvedčili pravdivosť jeho zmŕtvychvstania?

v

DŔKAZY JEŹIŠOVHO VZKRIESENIA.

Prázdný hrob.

Svätý Matúš v 28. hlave svojho Evanjelia hovorí, že ráno prvého dňa v týždni anjel odvalil kameň, ktorý bol na Ježišom hrobe. Zjav tohto anjela bol ako blesk a jeho rúcho bolo biele ako sneh. Stráž sa naľakala a ušla. Bežala oznámiť kňazom, čo sa stalo. Kňazi sa uradili dať vojakom veľa peňazí a prikázať im, aby hovorili, že zaspali na stráži. »Povedzte, že kým ste vy spali, prišli učenáci a odniesli ho. Keď sa táto reč dostane do ušú vladárovi, prihovoríme sa za vás.« Strážcovia vzali peniaze a robili, ako im kázali. Evanjelista o tom poznamenáva: Táto bájka sa rozširuje medzi Židmi až do dnešného dňa. Svätý Justín (koncom prvého storočia) v spise ^Rozhovor s Triíonom« zaznamenal, že Židia po celej Rimanskej ríši posielali ľudí, aby touto šepkanou propagandou očiernili kresťanov. Svätý Augustín výmysel farizejov nazýva nešťastlivým klamstvom a poznamenáva: »Keď spali, ako môžu byť svedkami krádeže? — Keď nespali, prečo neprekazili krádež?«

O tejto veci Bonelli toto poznamenáva v desiatej konferenčnej reči svojho diela

»Težiš Kristus — Boh-Clovek«: »Vojaci, ktorí dostali rozkaz strážiť, spia! Všetci spia? A apoštoli vedia, že vojaci spia? Ako, že vojakov nezobudili kradnúci apoštoli? A kameň, ktorým bol hrob privretý, nezahrmotal? A potom, kto to povedal, že vojaci spali? Oni sami? A sú aj spiaci svedkovia?... Koľko otázok, toľko hlúposti, ktoré treba pripustiť tomu, kto chce byť — *racionalistom!*«

Preto medzi modernými racionalistami bolo málo takých, čo obnovili obviňovanie apoštolov z krádeže (Reimarus).

Ale zato sa pýtajme, aká príčina by bola mohla pohnúť apoštolov, aby ukradli mŕtve telo svojho Majstra? Azda preto, že ho milovali? Nuž ale, keď Ježiš nevstal z mŕtvych, oklamal ich a hanebne zradil? Opustili pre neho svoje rodiny a všetko, čo mali. Vystavili sa prenasledovaniu farizejov. Ježiš im také nádherné veci sľuboval: dostanete sto ráz toľko a život večný®. A teraz jeho smrťou je všetkému koniec. Ba len teraz malo nastať pre nich najväčšie prenasledovanie so strany farizejov, nenávisť ľudu, ktorý ich pokladal za spoločníkov pomäteného alebo klamára. V týchto okolnostiach tí istí, čo utiekli od neho, keď ešte žil: ten Peter, ktorý ho tri razy zaprel a ktorý aj falošnou prisá-

hou potvrdil, že ho nepozná... či by sa títo istí ľudia, teraz, keď je ich Majster už inrtvy, teraz, keď sú najväčšími zrone- ní a ubití, práve teraz opovážili postaviť proti vojakom? **Ci** by sa opovážili vystaviť trestom, ktoré hrozia tým, čo polárnu úradnú pečať? A čo mohli očakávať od svojho podvodu? Väzenia a smrť — nič iného. Kto by bol uveril týmto úbohým a opovrhovaným rybárom?

A či farizeji aj nechtiac nedokazujú, že neveria svojmu klamstvu? Prečo nedali chytiť udajných zločincov? Prečo ich ne- žalovali pre porušenie úradnej pečate? Veď tak ľahko by im to bolo bývalo! Mie- sto toho, keď sa dozvedeli, že všade s veľkým zdarom ohlasujú Ježišovo zmŕt- výchvstanie, uspokojili sa tým, že sa im pohrozili veľkými trestami, aby mlčali. A neopovažujú sa opakovať výmysel o vy- kradnutom hrobe. Úbohí apoštoli! V čase, keď podľa farizejov mali vylúpiť hrob svojho Majstra, sú dobre schovaní — ako výslovne poznamenávajú evanjelisti: zamknutí vo večeradle, lebo sa boja farize- jov. Niet u nich ani vôle, ani možnosti, ani záujmu vykonať taký nerozumný zločin.

»Ale keby sme ustúpili ešte väčšmi, ke- by sme pripustili, že apoštolom a učením sa podarilo, všetko jedno ako, odstrá-

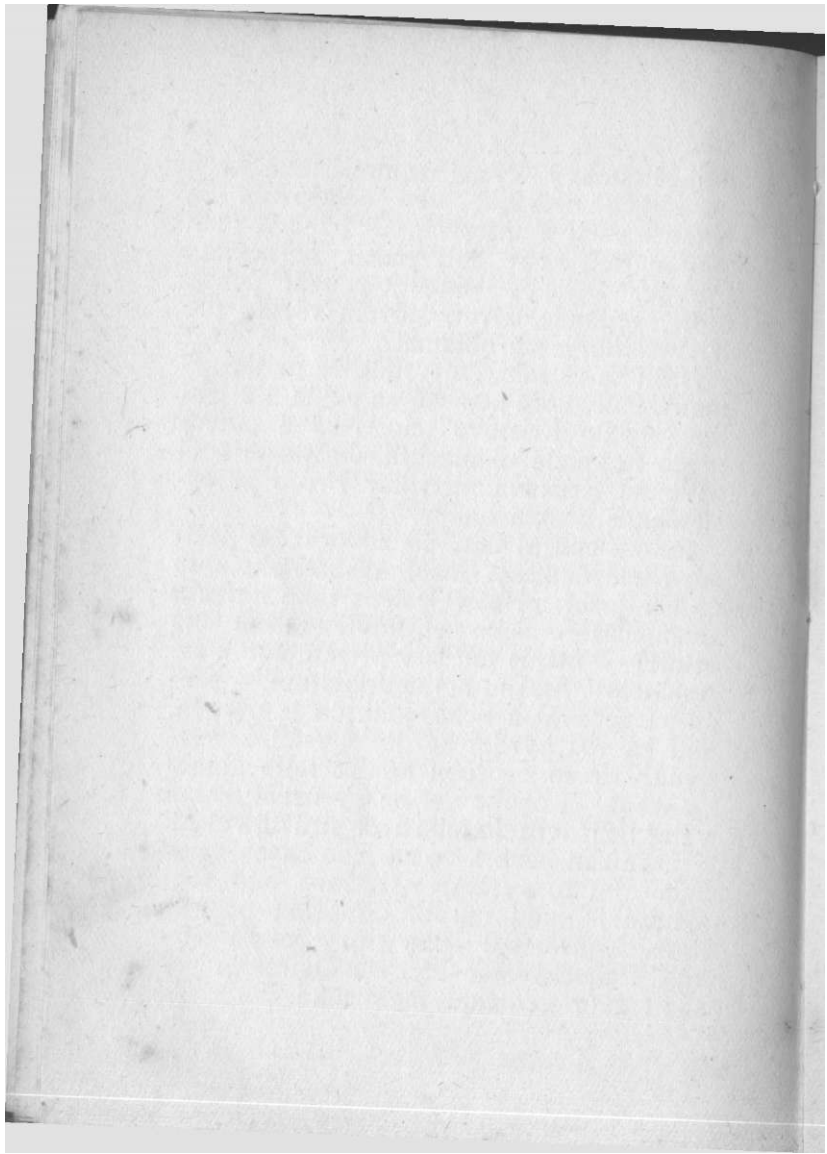
niť Ježišovo telo, takže pri ohlasovaní jeho zmrŕtvychvstania nemusia sa obávať, že ho dakto nájde a odhalí ich podvod — bolo by to veľkorysé sprisahanie niekoľkých chlapov a žien. Či to môžeme o nich predpokladať, keď poznáme, akí slabí boli doteraz? Ťažko! Aby sme uverili, že sú schopní chcieť oklamať celý svet, museli by sme o nich predpokladať, že sú všetci, chlapi i ženy, zločinci bez svedomia a hanby. Ale ako si to môžeme myslieť o týchto nevzdelaných, ale poctivých Galilejčanoch? Kto má ešte aspoň štipku zdravého rozumu, nemôže sa pustiť do takéhto nebezpečného a podlého skutku, z ktorého nekynie nijaký ošoh ani keď sa podarí. Apoštoli a ženy, hoci boli nevzdelaní, museli predvídať, že je nemožné oklamať celý svet židovský i pohanský, a že aj ich stihne ten istý osud ako ich Majstra, ak nie horší. O tom nemohlo byť pochybnosti. Ako by sa teda predsa boli dali na tento bláznivý čin? A či od prvých Turíc až po smrť ostatného apoštola, ostatného svedka a účastníka tohto sprisahania — rík sa nepreriekol? Nikoho z nich nehryzlo svedomie? Nik sa nedal zlákať odmenou? Nik z nich nebol indiskrétny? Nik z nich nevyzradil toto hanebné sprisahanie? Ci po tom neostaly aspoň

dajaké stopy? Všetci zomreli, zväčša v ukrutných mukách, lebo ohlasovali, že Kristus vstal z mŕtvych. Či by boli mali silu umrieť, keby boli vedeli, že nemajú pravdu? Boli by vedeli obetovať pokoj, česť, svedomie, život, slovom všetko pre Krista, ktorý ich oklamal?

Našli sa aj takí, čo tvrdili, že prišlo zemetrasenie, kôra zemská sa pukla a v trhline zmizlo Kristovo telo. Nuž a potom prečo nezmizla aj plachta, do ktorej bola zavinutá Kristova mŕtvolu? Prečo ju našli pekne poskladanú?

Potom boli aj takí, čo hovorili, že Ježišovo telo odniesol Jozef Arimatejský. Ale čo bol Jozef: priateľ Ježišov (ako hovoria Evanjeliá) — alebo nepriateľ? Ak bol jeho priateľ — máme ten istý prípad, ako u sv. Apoštolov. Ak mu bol nepriateľom — prečo sa neozval a nepovedal, čo je pravda, keď sa rozchýrilo, že Ježiš vstal z mŕtvych? Prečo neurobil koniec tejto komédii? Tak, či onak: ani on by nebol mohol vziať Ježišovo telo, lebo hrob strážili vojaci.

Tertulián hovorí, že za jeho časov kolovala aj táto verzia: »Ježišovo telo vzal záhradník, aby mu tí, čo prídu pozrieť hrob, nepošliapali šalát, ktorý bol na blízku. Ponechávame cteným čitateľom posúdiť túto geniálnu myšlienku.

VZKRIESENÝ PÁN JEŽIŠ SA ZJAVUJE.

Poznámky k rozprave Evanjelií.

Všetci štyria evanjelisti nám naširoko opisujú umučenie Pána Ježiša Krista. Ale ani jeden z nich neopísal všetky podrobnosti. Každý z nich opísal čosi, čo nespomínajú iní, a vynechal, čo poznamenali ostatní.

Takto sú opísané aj iné príhody zo života Pána Ježiša. To je konečne celkom prirodzené, keď ide o svedkov, nezávisiacich od seba. Dajte si od niekoľkých významných osôb opísať dajakú významnú, ale komplikovanú udalosť s mnohými podrobnosťami. Každá osoba vám okrem podstatných vecí, ktoré všetky podajú rovnako, povie aj niekoľké podrobnosti, ktoré ju zaujaly a na ktoré sa v tej chvíli rozpamätá. Jedna osoba vám povie podrobnosti, ktoré ostatné nezbadaly, a zamlčí to, čo všetky ostatné pokladaly za potrebné spomenúť. Takto dostanete viac menej úplnú zpravu, ktorá však v niektorých bodoch (predpokladáme, že každá osoba povedala pravdu) bude sa zdať, že si protirečí. Ale to sa bude zdať len nám, ktorí nie sme očitými svedkami príhody.

Ale trepezlívým a opatrným skúmaním zistíme, že svedkovia si neprotirečia, lež sa doolňujú.

Tak isto sú opísané aj zjavenia vzkrieseného Pána Ježiša Krista. Z jednotlivých zpráv ľahko sf zostavíme hlavné rysy tejto udalosti. Hľa, ako sa to prihodilo.

Apoštoli boli smutní, nastrašení, vôbec nemysleli na možnosť, že by ich Majster vstal z mŕtvych. V nedeľu ráno prišla k nim Magdaléna a potom niektoré ženy z ich sprievodu a tvrdily, že Ježišovo telo už nie je v hrobe; že im anjeli zvestovali jeho vzkriesenie; ba že aj sám Vzkriesený sa im ukázal a potešoval ich.

Apoštoli ženám vôbec neuverili. Ich slová pokladali za ženské rozprávky a blúznenie. To, že apoštoli nechceli veriť zpráve o zmŕtvychvstaní Ježišovom, je výslovne poznamenané vo svätom Písme u sv. Lukáša (24, 11): »A videly sa im tie slová ako blúznenie a neverili im«, a u svätého Marka (1G, 11): »A tí, keď počuli, že žije a že ona ho videla, neverili.«

Len Peter a Ján išli sa presvedčiť, čo je pravdy v slovách žien o prázdnom hrobe. Peter sa vrátil zadivený, ale nie presvedčený.

Hlavné zjavenia.

Večer toho istého dňa sa Ježiš zjavil učeníkom, idúcim do neďalekej osady menom Emaus. Títo učeníci cestou sa žalovali, že Ježišova smrť zmarila ich nádej (Marek, XVI, 12—13; Lukáš, XXIV, 13—35).

Opis tohto zjavenia je veľmi krásny. Ale, aby sme nezväčšovali tento sošit, odporúčame ctenému čitateľovi, aby si ho na udanom mieste prečítal z Evanjelia.

Medzitým sa Spasiteľ zjavil aj Petrovi. Toto zjavenie je naznačené iba u svätého Lukáša, ktorý hovorí, že apoštoli na slová vrátivších sa emauských učeníkov odpovedajú: *»Pán naozaj vstal a ukázal sa Šimonovi«* (XXIV, 34).

Toho istého večera sa Spasiteľ ukázal aj apoštolom, shromaždeným vo večeradle (Marek, XVI, 14; Luk., XXIV, 36—43; Ján, XIX, 23). Aby zdolal ich nedôveru, ukázal im svoje rany a dovolil, aby ho ohmatali. Keď ani tomu neverili, pýtal si od nich ješť a rozdal im zvyšky.

Ale Tomáš, jeden z dvanástich, nazvaný Dydimus, nebol prítomný, keď sa zjavil Ježiš. Keď prišiel, všetci mu radostne zvestovali: *Videli srne Pána*. Ale on im odpovedal:

•'••*Ak len neuvidím na jeho rukách jazvy po klincoch a nepoložím svoju ruku do rany jeho boku, neuverím!*«

O osem dní aj Tomáš bol prítomný, keď sa Ježiš ukázal apoštolom; až teraz uveril.

Evanjelium nám zaznačilo aj iné zjavenia. Jedno sa odohralo na brehu Tiberiadského jazera, keď Peter, Jakub, Tomáš, Natanael a iní lovili ryby. Spasiteľ aj tento raz jedol. A tu udelil Petrovi sľúbené prvenstvo medzi apoštolmi. — Potom sa zjavil na jednom galilejskom vrchu. — Ostatný raz sa Pán Ježiš ukázal svojim v Jeruzaleme. Zpráva o tom sa nachodí u svätého Marka, svätého Lukáša a v Skutkoch apoštolských.

Okrem týchto zjavení sa Pán Ježiš ukázal viac ráz a rozličným ľuďom, ako poznamenávajú Skutky apoštolské (hl. 1): »i)osvdčoval sa im živým po svojom umučení mnohými dôvodmi, keď po štyridsať dní zjavoval sa im a hovoril o kráľovstve Božom.« Pod vetou »rozprával im o kráľovstve Božom« a »Vtedy osvietil im mysle, aby porozumeli Písma (ktorú čítame u sv. Lukáša, 24, 45), treba rozumieť všetky ostatné nauky, čo nie sú napísané vo svätom Písme, ale sa nám zachovaly v ústnom podaní.

Na štyridsiaty deň po zmŕtvychvstaní Pán Ježiš vstúpil na nebesá. Ježišovo nanebevstúpenie nám opisuje prvá hlava Apoštolských skutkov.

Stali sa apoštoli obetami halucinácie?

Mnohí moderní nepriatelia kresťanstva tvrdia, že pomocou halucinácie možno vysvetliť vieru v zmŕtvychvstanie Ježišovo, účinkovanie apoštolov, ba aj celé kresťanstvo.

Halucinácia je výplod chorobnej fantázie, obrazotvornosti, ktorá najprv po dačom túži, najprv úfa dačo, potom si to predstavuje a na koniec verí, že to má alebo vidí.

Apoštoli nič neúfali, nič nečakali. Zvesti o vzkriesení Ježišom sa vysmiali. Keď sa im Vzkriesený ukázal, mysleli si, že vidia mátohu. Neuverili mu, dokiaľ sa hmatom nepresvedčili, že je to naozaj on, dokiaľ nejedol pred nimi. Ježiš ich musel dôkladne presvedčovať, že vstal z mŕtvych: najmenej tri razy jedol s nimi, podal im zbytky svojho jedla, aby verili, že ho vidia. Apoštolom sa nepodarilo presvedčiť Tomáša. Tomáš uveril len keď mu Pán Ježiš splnil podmienku: keď mohol nahmatať jeho jazvy a keď mohol položiť

ruku do rany jeho srdca. Ba ani ženy neboly ľahkoverné. Keď Magdaléna zbadala, že hrob je prázdny, myslela, že Ježišovu mŕtvolu daktó odniesol. Keď sa jej Ježiš ukázal, povedala mu: *»Pane, keď si ho ty odniesol, povedz mi, a ja si ho vezmem.** Len keď ju Ježiš oslovil, spoznala , s kým hovorí.

!; .

Neveru apoštolov si ľahko vysvetlíme, keď vieme, že aj oni práve tak čakali zemskeho, bojovného mesiáša, ktorý obnoví zemske kráľovstvo, ako aj ostatní Židia. Úfali, že Mesiáš ich oslobodí zpod rímskeho jarma. Úfali, že sa stanú prvými ministrami v jeho novom kráľovstve. Umučenie a žalostná smrť ich Majstra zmarila im všetky nádeje. Je síce pravda, že im Pán Ježiš pred svojou smrťou predpovedal svoje umučenie, smrť i svoje vzkriesenie, lež tie slová sa im zdaly také čudné, nepochopiteľné, že si ich vysvetľovali len ako dajaké podobenstvo. Evanjelisti poznamenávajú, že apoštoli Ježišovu predpoveď nechceli brať doslova.

Preto nijakého základu a oprávnenia nemá tvrdenie racionalistov, podľa ktorých Ježišovi učeníci z prorociev Starého zákona vedeli, že Mesiáš musí zomrieť a

vstať z mŕtvych, potom ich. vraj, táto myšlienka natoľko opanovala až si namysleli, že videli živého toho, čo v skutočnosti bol navždy mŕtvy.

Monsabré o týchto racionalistoch pomenáva: »Dost povrchno čítali Evanjelium. lebo pri trocha pozornosti boli by sa mohli dočítať, že apoštoli sa priam preto tak tvrdošijne protivili uveriť, lebo sa báli halucinácie, preludu! Na zvesť svätých žien rozhodne odpovedajú: marí sa im! »A videli sa im tie slová ako blúznenie a neverili im!« (Luk., XXIV., 11).

»Nech mi nik nehovorí — píše Bonomelli v diele, ktoré sme už niekoľko ráz uviedli — že dejiny poznajú viac podobných halucinácií. Ak ide o prípady historicky zaručené a nie dajaké básnické vymysleniny, každému treba súhlasiť, že zjavenia vzkrieseného Krista sú celkom iného druhu, ako spomínané halucinácie!«

Halucinácie sú chorobné zjavy, ktoré mávajú osoby s veľmi živou fantáziou a tie, čo bývajú skoro stále vzrušené. To, chválabohu, nemožno povedať o apoštoloch. Boli to ťažko pracujúci ľudia, čo žijú na slobodnom povetrí, majú sa dobre, a keď bude treba odhodlane prebehnú obrovské vzdialenosti, a zanesú dobrú zvesť evanjelia až do posledných končín sveta.

Okrcin toho halucinácia je čisto subjektívny, osobitný zjav u jednotlivca, mení sa podľa náturey, rozumových schopností a podľa ostatných vlastností toho, čo na ne trpí. Nuž a svedkovia vzkriesenia, hoci ich je veľmi mnoho (až do 500) a hoci sú rozličnej povahy, jednako vždy vidia, toho istého Krista; ich svedectvo je predsa rovnaké.

Konečne, ani najživšia halucinácia nepostačuje na to, aby stráženú mŕtvolu vedela ukradnúť z hrobu.

»Keby vysvetľovanie Kristových zjavení pomocou halucinácie malo aspoň aký-taký základ — čítame znova u Bonomelliho — museli by sme sa zrieknuť každej dejepisnej istoty, každého vysluhovania spravodlivosti, ktoré sa opiera o dokumenty a výpovede svedkov. <

Proti svedectvu apoštolov a prvých učeníkov, svedčiacich o Kristovom zmŕtvychvstaní, ešte azda to možno nemietať, že si nezasluhujú dôveru, lebo sú neučení.

Nuž, tu neide o nijaké neviem aké neprístupné vedecké jemnosti, v ktorých mienka neškolených ľudí nemá ceny. Tu ide o to, že istý človek, ktorý bol usmrtený a pochovaný, ožil. Toto možno očami vidieť. Presvedčiť sa o tomto — na to

postačuje päť zdravých smyslov, a tie mali apoštoli také, ako učení doktori, ak nie oveľa lepšie a zdravšie. Keď pri súdoch ide o faktá, o krádeže alebo vraždy, výpovede nevzdelaných si práve tak cenia ako svedectvá učených. Konečne, nie všetci Kristovi učeníci boli nevzdelaní. Svätý Matúš bol predstavený daňových úradníkov, svätý Lukáš bol lekár, Nikodém bol členom Synedria, židovskej najvyššej rady, Jozef Arimatejský bol predný šlachtic. Listy svätého Pavla prezrádzajú bystrú myseľ a veľkú učenosť. (Tu poznamenávame, že zjavenie sa vzkrieseného Krista Pána svätému Pavlovi len preto neuvádzame, lebo sme si vybrali dôkazy iba z Evanjelií. Zmŕtvychvstanie Kristovo je hlavným bodom Pavlovho učenia!)

Ani nadprirodzená povaha vzkriesenia Ježišovho nemôže ospravedlniť tých, čo váhajú prijať svedectvo apoštolov: vzkriesenie je nadprirodzené len v príčine, a nie vo výsledku. Telo vzkrieseného Krista Pána bolo viditeľné a hmatateľné.

Ani samo účinkovanie apoštolov nemôže byť výsledkom sebaklamu.

Boli to ľudia prostí, nevzdelaní, zastrašení, bojazliví, sebeckí, a zrazu sa stali

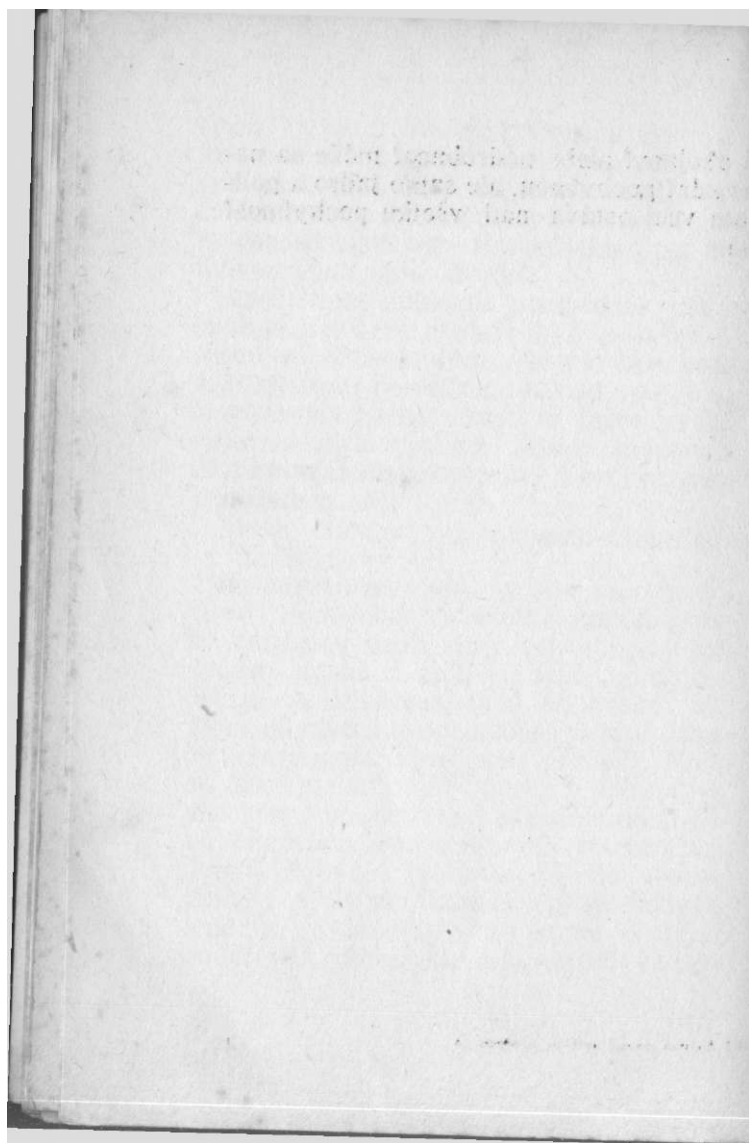
smelí, výreční, hrdinskí. Celému svetu o-
hlasovali Kristovu náuku; smelo odpove-
dali pred súdnymi stolicami; smelo, ve-
dome a radostne podstupovali smrť pre
najvznešenejšiu vec. Pre sebaklam sa tak
ľahko neboli dali odsúdiť!

Apoštoli sa dokonale presvedčili, nado-
budli si istotu, že nemajú do činenia s má-
tuhou, ale s ozajstným a živým človekom.
A túto istotu položili za základ svojho ú-
činkovania! Svätý Peter to jasne vyslo-
vil vo svojich kázňach (ktoré spomínajú
Skutky apoštolské) a svätý Pavol vo svo-
jich listoch.

A ostatné námietky?

Malé rozmery tohto sošitu nám nedo-
voľujú odpovedať na všetky racionalistic-
ké námietky proti zmŕtvychvstaniu Pána
Ježiša. Mnohé z nich sú také smiešne a
úbohé, že si nezasluhujú odpovede; ani
jedna námietka nepostačuje vyvrátiť dôka-
zy vzkriesenia, ktoré sme priniesli. Preto
si dovoľujeme radiť čtenému čitateľovi,
ako si má počínať, keď počuje dajakú no-
vú námietku proti zmŕtvychvstaniu Pána
Ježiša. Toto si vyvoľte za zásadu: Dokiaľ
dôkazy zmŕtvychvstania nie sú podvrá-
tené (a tie sa nikdy a nikomu nepodari
podvrátiť), dotiaľ daktorá menejvýznam-

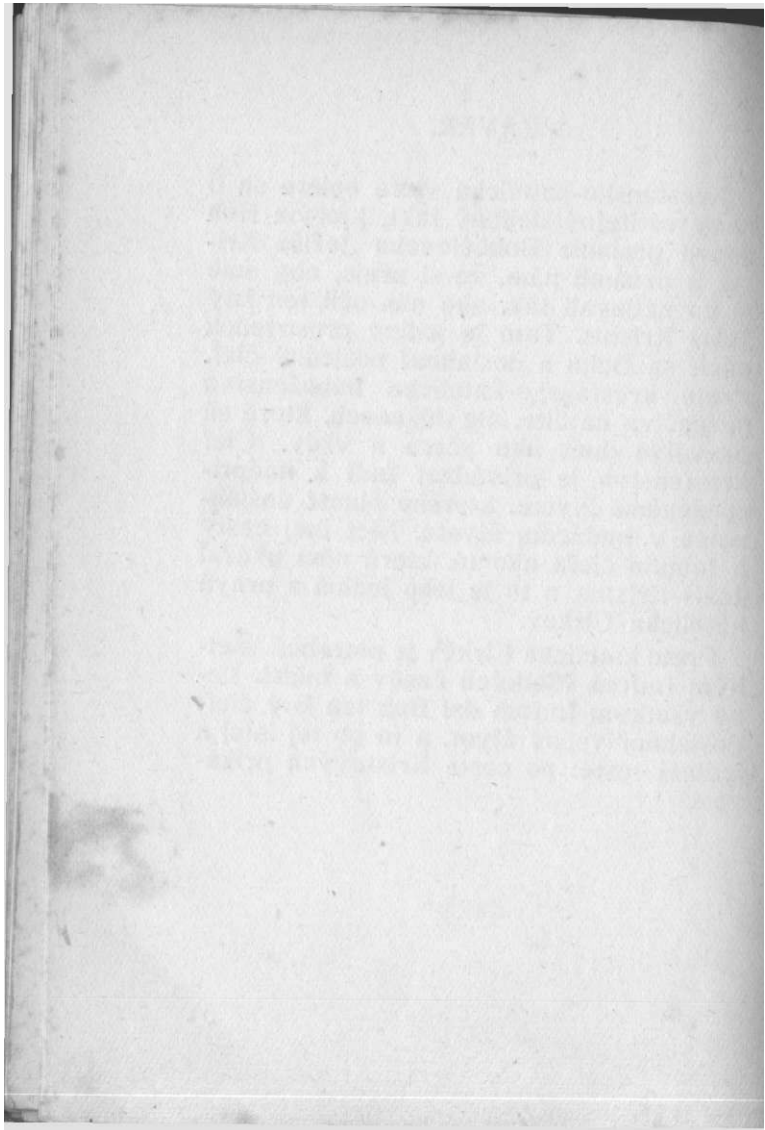
ná okolnosť alebo podrobnosť môže sa na-
čas zdať pochybnou, ale samo jadro a pod-
stata veci ostáva nad všetku pochybnosť
istá.

ZÁVER.

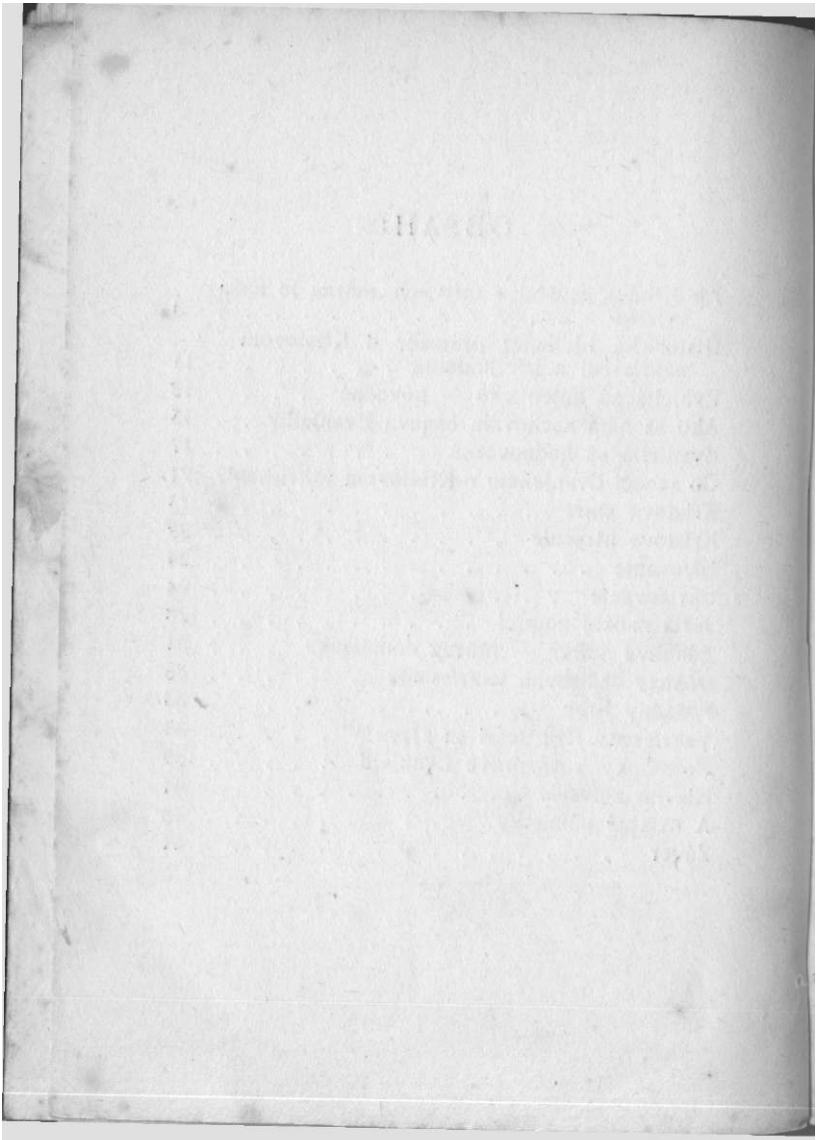
Kresťansko-katolícka viera opiera sa o nevyvráiteľný dejinný fakt, ktorým Boh overil poslanie Bohočloveka Ježiša Krista a oznámil nám, že si praje, aby sme si ho uctievali tak, ako nás učil ten istý Ježiš Kristus. Toto je jediný prostriedok páčiť sa Bohu a dosiahnuť posledný cieľ. Preto kresťansko-katolícke náboženstvo nespočíva na cite, ale dôkazoch, ktoré sú pravdivé dnes ako včera a vždy. Cieľ kresťanstva je privádzať ľudí k nadprirodzenému životu, ktorého plnosť dosiahneme v budúcom živote. Niet inej cesty k tomuto cieľu ako tá, ktorú nám ukázal Ježiš Kristus, a to je jeho jediná a pravá katolícka Cirkev.

Preto katolícka Cirkev je potrebná všetkým ľuďom všetkých časov a miest. Lebo všetkým ľuďom dal Boh ten istý cieľ: dosiahnuť večný život, a to po tej istej a jedinej ceste: po ceste Kristových príkazov.

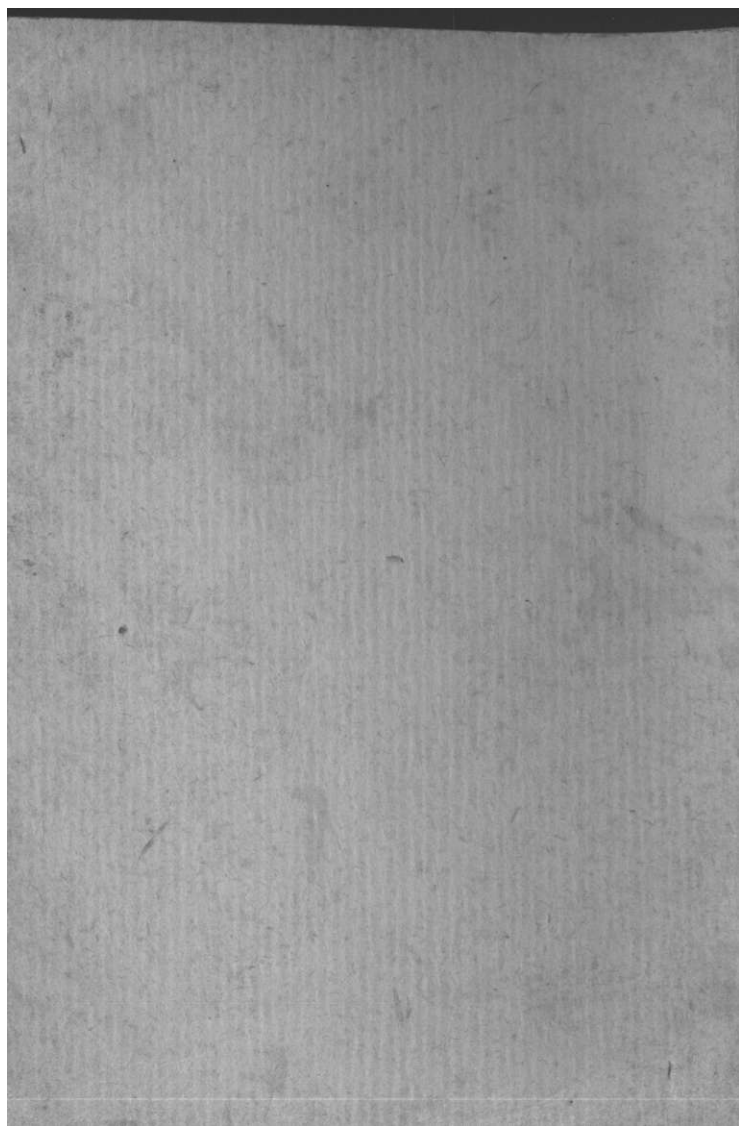
OBSAH:

Ak Kristus nevstal z mŕtvych, mánia je naša viera!	3
Historické (dejinné) pramene o Kristovom vzkriesení a ich hodnota	11
Evajeliá sú autentické — pôvodné	12
Ako sa nám zachovala osnova Evanjelíí?	15
Evajeliá sú hodnoverné	17
Co svedčí Evanjelium o Kristovom vzkriesení?	21
Kristova smrť	23
Kristovo utrpenie	23
Bičovanie	24
Ukrižovanie	24
Ježiš naozaj zomrel	28
Zdanlivá smrť? — Márna domnienka	31
Dôkazy Ježišovho vzkriesenia	33
Prázdny hrob	33
Vzkriesený Pán Ježiš sa zjavuje	39
Poznámky k rozprave Evanjelíí	39
Hlavné zjavenie	41
A ostatné námietky?	48
Záver	51

SOZNAM KATOLÍCKYCH SPISOV:

- č. 1. Riadenie božie.
- č. 2. Ziatý kľúč do neba.
- č. 3. Večné pravdy.
- č. 4. Opatera božia a modlitba.
- C. 5. Štvrté prikázanie.
- č. 6. Prevrátený svet.
- č. 7. Odhodená perla.
- č. 8. Pobožnosť k B. Srdca Ježišovmu.
- č. 9. Ako sa krešú sväti.
- C. 10. Opravdivý ctiteľ P. Márie nezahynie.
- č. 11. Cesta do neba.
- č. 12. Margitka apoštolka.
- č. 13. Krásna doba mladej lásky.
- č. 14. Nebeská rosička.
- č. 15. Voda sv. Ignáca.
- č. 16. Pravá cesta k blaženému manželstvu.
- č. 17. Svätý Judáš Tadeáš.
- č. 18. V ďalekom svete.
- č. 19. Príručka pravej pobožnosti k P. Márii.
- č. 20. Malé tajomstvo.
- č. 21. Cena posväcujúcej milosti.
- č. 22. Svätá hodina na česť smrteľného zápasu Krista Pána.
- č. 23. Poist si večné spasenie,
- č. 24. Dajme Boha deťom,
- č. 25. Nerob -to!
- č. 26. Poistný ventil.
- č. 27. Ježiš Kristus naozaj vstal z mŕtvych.

Ježiš Kristus naozaj vstal z mŕtvych

Vydáva Posol Božského Srdca Ježišovho v Trnave 1944